

Literatorul

Primăria
Capitalei

Revistă fondată în 1880 de Alexandru Macedonski ■ Ediție nouă, Nr.1/decembrie 2018 ■ Exemplar gratuit

**De la binecuvântare,
la blestem.** pag. 8

Scriitori români,
eroi neprețuiți
ai Primului Război Mondial

Literatura, filozofia
și legătura istorică
dintre România și
Israel în An Centenar,
prin ochii Excelenței
Sale Tamar Samash

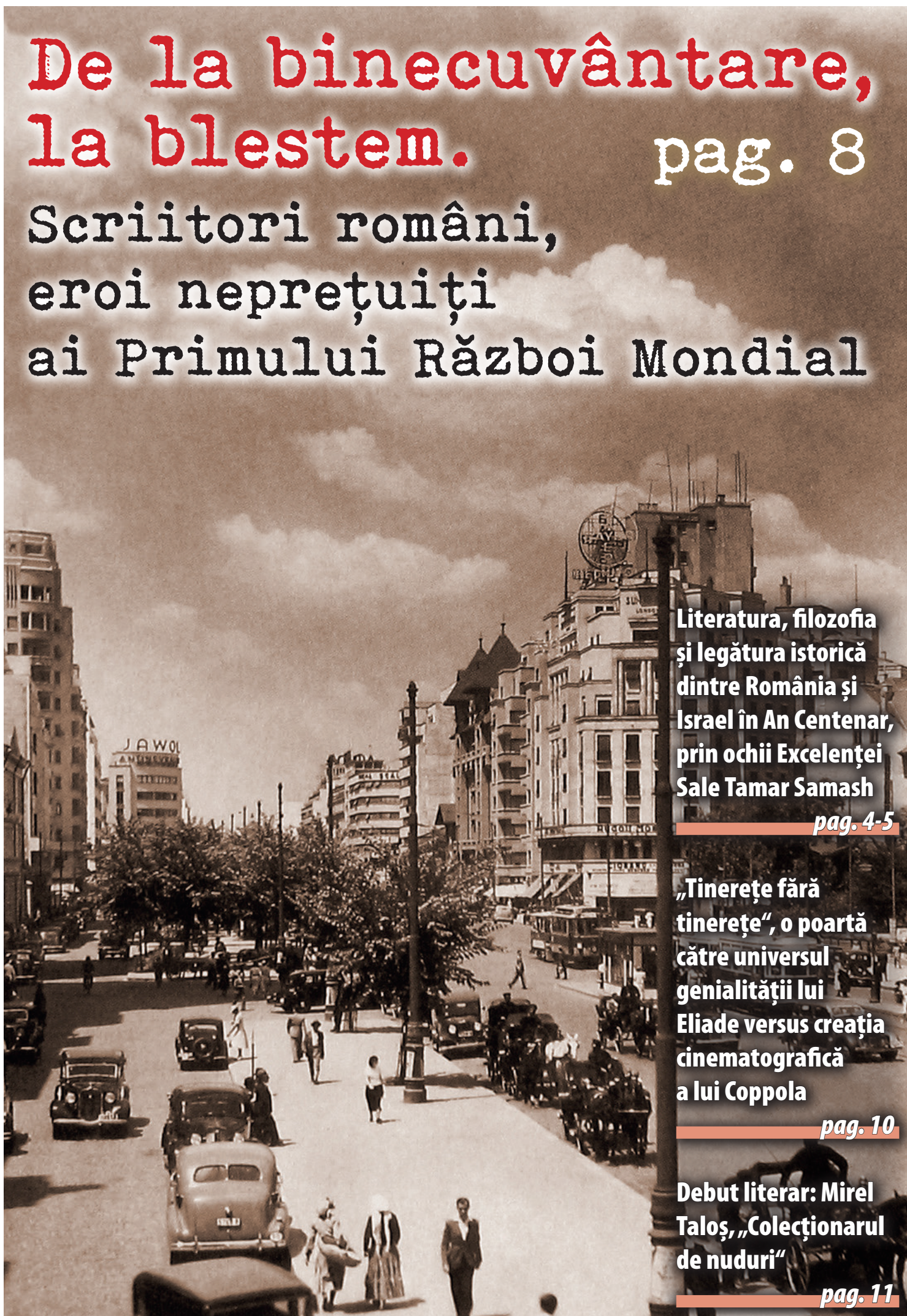
pag. 4-5

„Tinerete fără
tinerete”, o poartă
către universul
genialității lui
Eliade versus creația
cinematografică
a lui Coppola

pag. 10

Debut literar: Mirel
Taloș, „Colecționarul
de nuduri”

pag. 11

Pe scena Teatrului Excelsior din București se va juca în data de 13 decembrie 2018, la ora 19.00, spectacolul „Iluzia comică”, de Pierre Corneille.

„Iluzia comică” sau „Jocul amăgirii” – un alt titlu al piesei – este un amestec de lumini și umbre, o compoziție care trece de la dramă la comedie, de la bufonerie la tragedie și în care autorul face elogiul teatrului, a cărui funcție socială rămâne de necontestat. (regizor Anca Ciularu)

La Teatrul Nottara, din Capitală, va avea loc, pe 16 decembrie 2018, premiera spectacolului „Mitică Popescu”, în regia lui Dan Tudor.

„Mitică este bucureșteanul par excellence”, spune I.L. Caragiale. Fizionomia morală este aceea a bucureșteanului care pare un personaj cu totul neserios: lăudăros fără pereche, chiulangiu, crai de mahala, farseur de prost gust. Teza acestui spectacol este că un om nu trebuie judecat după ceea ce spune, ci după faptele sale. La 90 de ani de la premiera absolută a piesei „Mitică Popescu” a lui Camil Petrescu, Teatrul Nottara aduce în atenția publicului un Mitică Popescu nou, sensibil, comic fără ostentație.

„Literatorul”, un nou început izvorât din călimara literaturii

Editorial: Elena Boholt

Cu slove atent meșteșugite, în anul 1880, a luat naștere revista „Literatorul”, sub atenta îndrumare a cunoscutului poet, prozator, dramaturg și publicist român Alexandru Macedonski. Un nume de revistă ce dăinuie de peste 100 de ani și în ale cărei pagini s-au regăsit de-a lungul timpului mari nume ale literaturii române, precum Vasile Alecsandri, Duiliu Zamfirescu, Traian Demetrescu, Cincinat Pavelescu, Tudor Vianu, Mircea Demetriade, Ștefan Petică, Alexandru T. Stamatiad și alții. „Literatorul” a devenit un simbol al promovării literaturii de calitate, un spațiu unde marii ori mai

puțin cunoscuții scriitori au găsit un loc unde să publice sau să își prezinte scrierile oricărui cititor iubitor al creațiilor artistice de calitate. Astăzi, „Literatorul” se află la un nou început. O misiune dificilă ce mi-a fost încredințată de un grup de idealști, iubitori de carte, de frumos și de cultură. Gândită chiar de la început ca o revistă de literatură, artă și informație culturală, astăzi, „Literatorul” dorește să continue nobila misiune a acestei publicații și să contribuie la promovarea literaturii și culturii române. Căci, așa cum a spus Macedonski, „Viața este o ciudată comedie care amestecă împreună și dureri și bucurii, punând lacrimi lângă zâmbet, punând zâmbet

lângă plâns”. De data aceasta, „Literatorul” își propune să aducă un zâmbet pe fața cititorilor, iar lacrima va fi doar a mesajelor profunde transmise din operele ce se vor regăsi în paginile revistei. O oază de cultură, în tumultul unei vieți în care prea puțini dintre noi mai au timp să mai întoarcă, citind, filele unei cărți. „Literatorul” va fi lumina ce izvorăște cu fiecare pagină răsfoită, mai ales că se adresează în mod special cititorilor care rămân fideli cititului cărților și revistelor tipărite în detrimentul publicațiilor on-line. Fragmente și informații din opere celebre ori ale unor autori care se află la debut, lansări de cărți, cronici literare, de teatru ori film,

interviuri cu personalități, studii și multe altele vor încerca să aducă o plus-valoare pe piața editorială românească, cu sprijinul Primăriei Municipiului București prin intermediul Bibliotecii Metropolitane București, susținătorul de astăzi al revistei „Literatorul”, la inițiativa fostului, dar și actualului manager al instituției, doamna Zvetlana Preoteasa și, respectiv, Ramona Mezei. „Evocări”, „Pagina bibliotecarului”, „Teatru bucureștean”, „Roman versus film”, „Imagini cât 1000 de cuvinte” ori alte titluri de pagină ori de rubrici vor dezvălui opiniei publice informații prețioase despre frumusețea ascunsă în spatele cuvintelor scoase din călimara universului artei de a scrie.

Prima femeie primită în Academia Română: Elena Văcărescu

Text: Zvetlana Preoteasa

Pe 21 septembrie 2018 s-au împlinit 154 de ani de la nașterea Elenei Văcărescu, o scriitoare cu o bogată activitate politică și literară desfășurată la Paris. Ea a fost descendentă a familiei Văcăreștilor, dar a fost înrudită și cu familiile Cantacuzino și Rosetti. În 1920, la Conferința de Pace de la Paris, când s-a consfințit unirea Basarabiei cu România, Elena Văcărescu a fost unul din membrii delegației române ce a reprezentat diplomatic interesele țării noastre. Totodată, ea este prima femeie devenită membru de onoare al Academiei Române, dar a rămas în istorie ca fiind marea iubire a viitorului rege Ferdinand al României. Deoarece relația lor a fost dezaprobată de familia princiară, la recomandarea reginei, tânăra scriitoare a părăsit țara natală stabilindu-se pe meleagurile franceze unde, toată viața, a sprijinit interesele României la toate saloanele diplomatice din Paris. În 1886 ea a publicat primul volum de versuri intitulat „Chants d'Aurore”, pentru care a și primit un premiu special al Academiei Franceze. Ulterior, ea a mai publicat nenumărate volume de poezii în limbile franceză și română, două romane, memorialistică și teatru.

Patriei mele

de Elena Văcărescu

*Iar dacă îți devin străină
Și cântecu-mi de început
Grăirea n-a ales, divină,
A plaiului ce m-a născut.*

*Seninul dulce grai în care
Lin, ruga, buzele-mi șoptesc,
O, patrie, putea-vei oare
Să-mi ierți păcatul meu firesc?*

*Lua-vei viersul meu în seamă,
Grea munca-mi binecuvântând,
Cum își blagoslovește-o mamă
Copiii mâine-n luptă stând?*

REDACTIA

ELENA BOHOLT, redactor-șef
MILENA ISPAS, redactor
PAUL ROGOJINARU, redactor
DAN CĂLIMAN, fotoreporter
PAVEL STÂNCĂ, colaborator
OLIMPIA MARIN, corector
CODRUȚ RADU, grafician

Revista „Literatorul” este o publicație aflată sub egida Bibliotecii Metropolitane București

Revista „Literatorul” se distribuie gratuit

Tipar: RA Monitorul Oficial

Literatura, filozofia și legătura istorică dintre România și Israel în An Centenar, prin ochii Excelenței Sale Tamar Samash

Am ascultat inima Israelului în mijlocul metropolei, când am întâlnit-o pe Excelența Sa Tamar Samash, reprezentantul misiunii diplomatice a Israelului la București. Atitudinea demnă, vorbele înțelepte, modestia inteligentă și privirea îngăduitoare este pe drept cuvânt, cea care îi reprezintă pe urmașii profetului Moise și ai regelui David în România. Excelența Sa Tamar Samash a acordat revistei „Literatură” un interviu special, pe care, un diplomat, rareori obișnuiește să-l accepte. A vorbit despre secretul care îi unește pe evrei, despre descoperirile stranie ale cercetătorilor, despre viața evreilor din Evul Mediu, despre paradoxul dintre măreția Universului și ignoranța oamenilor, despre originalitatea și valoarea scriitorilor israelieni.

Excelența Sa Tamar Samash, reprezentantul misiunii diplomatice a Israelului la București

Text: Milena Ispas

Foto: Dan Căliman

Excelență, ați studiat la Universitatea Sorbona și la Universitatea Ebraică din Ierusalim, sunteți licențiată în Studii Biblice și în Literatură Franceză. Am venit la dumneavoastră ca la un înțelept, pentru a vă întreba și înțelege de ce, după milenii de evoluție, în prezent se manifestă o exacerbare a lăcomiei, nedreptăților, minciunii și mai rău, declanșarea unui război mascat între țări?

- Nu am un răspuns despre felul în care funcționează lumea, dar pot să spun că sunt dezamăgită de omenire, pentru că ni s-a dat atât de mult, o planetă, inteligență, dragoste. Am dezvoltat multe lucruri bune, arta este ceva minunat, dar, în același timp, am dezvoltat mijloace de distrugere, care sunt din ce în ce mai letale. Se pare că problema generației noastre este că oamenii nu mai trăiesc împreună. La început eram triburi, eram familii, eram împreună, luptam pentru supraviețuire, dar am început să luptăm ca să obținem mai mult. Ființele umane sunt singurele care omoară din plăcere: omoară animalele din plăcere, nu numai ca să se hrănească și apoi omoară alte ființe umane și nu le tratează ca pe egali lor. În toate religiile găsim principiul fraternității, conform căruia toți suntem la fel, suntem toți egali. Apoi, puțin câte puțin, au ajuns să spună că

suntem egali cu toții, dar suntem mai buni decât ceilalți, indiferent că e vorba de culoare, de sex, de religie. Cred că răul vine din faptul că suntem egoiști, trăim tot mai mult în grupuri mici, eu sunt, familia mea, nu-mi pasă de restul lumii. Din moment ce eu cred că sunt cel mai important, mai inteligent, mai frumos și că știu toate răspunsurile pe care ceilalți nu le cunosc, e rolul meu să-i învăț pe ceilalți, chiar dacă ei nu vor; în acest mod omenirea distruge puțin câte puțin frumosa noastră planetă. Așa văd eu lucrurile.

O persoană care a citit foarte mult, a scris și a manifestat în spațiul public lucrări de valoare, se presupune că devine moral, obiectiv, cu o personalitate puternică și asta pentru că are mai multă informație și se apropie de marele adevăr. Atunci cum se explică paradoxul că unii sau mulți oameni de cultură, care ar trebui să formeze elita societății, ajung totuși să facă compromisuri în detrimentul propriei țări (ipotetic vorbind)?

- Nu cred că cineva care a citit sau a învățat mai mult îl va face pe el sau pe ea mai deschis spre realitatea externă. Chiar și scriitorii, scriitorii foarte inteligenți, când au idei greșite îi pot influența pe ceilalți în direcții greșite. Importante nu sunt cultura și cunoștințele lor, ci moralitatea și omenia lor, valori care sunt comune tuturor ființelor umane. Unele lucruri care sunt adevărate

pentru lumea europeană, nu sunt neapărat potrivite pentru Orientul Îndepărtat, Asia sau Africa. Dar sunt valori și adevăr de bază care sunt comune pentru toată lumea și asta trebuie să-i învățăm pe cei din generația tânără. Cred că cele mai importante moșteniri pe care noi le putem oferi copiilor noștri, sunt educația și valorile. Dar este foarte dificil, pentru că vedem că alte civilizații au alte valori care nu sunt și ale noastre, umane. Noi, în lumea creștină evreiască, prețuim viața, prețuim dragostea, prețuim înțelegerea, dar în alte civilizații, moartea este cea mai importantă valoare, sacrificiul este cea mai importantă valoare. Trebuie să încercăm să găsim ceva în comun, ceva ce îi putem învăța pe toți copiii noștri, acceptându-l pe celălalt cu modul lui de gândire, dar fără să-l lăsăm să ne distrugă.

Îmi amintesc că fiica mea era foarte deranjată de sistemul de caste din India, unde se spune că sunt oameni din caste mai înalte și o castă numită „Cei de neatins”, adică oameni care nu trebuie abordați. A fost cu adevărat deranjată de acest lucru.

Bogdan-Alexandru Stănescu, un director de editură, spune că: „Nu poți înțelege lumea de azi dacă nu-i citești pe Amos Oz sau David Grossman. Sunt scriitori care aduc meseriilor lor ingredientul pe care confrății lor occidentali l-au pierdut de mult, sub apăsarea comercialului: eroismul.

A fi scriitor autentic în Israelul acestor ani este un act eroic. De ce credeți că a făcut această afirmație?

- Nu știu de ce a făcut această afirmație. Cred că la Amos Oz și David Grossman, ca și la alți scriitori israelieni, ca și la alți autori internaționali, puterea lor este aceea de a descrie natura umană nu numai din locurile în care trăiesc. Desigur că ei descriu viața din Israel, dar personajele din romanele lor s-ar putea afla în oricare alt loc, sunt foarte umani, ei descriu natura umană, prin intermediul acestora puteți lua legătura cu modul în care omul poate trăi și aborda situații diferite.

În ceea ce îl privește pe David Grossman, în ultima carte pe care a scris-o este vorba despre o femeie care crede că, într-un fel magic poate fugi de vestea că fiul ei a fost omorât, așa că fuge, astfel, ea nu lasă vestea asta să ajungă la ea. Este descrierea unei femei cu dragoste pentru fiul ei, cu dragoste pentru țara ei, cu dragoste pentru soțul ei și pentru fostul ei iubit și asta i se poate întâmpla oricui, oriunde. O femeie care încearcă să-și salveze fiul, într-un mod magic. Copiii spun că: „Dacă nu plec pe o furtună, totul va fi bine; dacă îmi țin respirația pentru trei minute, părinții nu vor fi supărați pe mine; așa și femeia, face același lucru, e ceva universal, cred că acesta este motivul pentru care s-a referit la Amos Oz și David Grossman, ca

fiind scriitori universali, care descriu sentimentele naturii umane. Au adus cu ei finețea, înțelegerea din lumea lor intensă, care se pot întâmpla oricui, oriunde, dar cu acel ceva, care este Israelul. Ei sunt generația mijlocie a literaturii israeliene. Ei au început să scrie după ce a fost creat statul, dar nu sunt din noua generație, așa că au acea înțelegere a societății care se formează.

Care este scriitorul israelian contemporan pe care îl preferați?

- Amos Oz, bineînțeles Amos Oz. Sunt și multe scriitoare israeliene tinere. Sunt foarte interesante, pentru că ei dau o altă voce societății israeliene. Ce e interesant, de asemenea, este că Amos Oz, câteodată, scrie prin vocea unei femei, scrie ca și cum ar fi o femeie. În prima lui carte a scris din punctul de vedere al unei femei, deși este bărbat. Este foarte sensibil și este o persoană foarte drăguță și este foarte implicat în viața politică a Israelului, pentru că îi pasă de Israel. Chiar îi pasă și acesta este unul dintre motivele pentru care este unul dintre scriitorii mei preferați. Dar azi piața este plină de scriitori israelieni noi, bărbați, femei, arabi, scriitori religioși, deci este un domeniu multicultural. De fiecare dată, când mă întorc din Israel, vin cu 5-10 cărți noi pe care nu am totdeauna timp să le citesc; unele îmi plac, altele nu-mi plac... Una, pe care am descoperit-o acum, este despre abordarea religioasă a unui grup de israelieni după un război, dar nu știu care război, despre modul în care reconstruiesc cel de-al treilea templu, este o ficțiune care își are rădăcinile în societatea israeliană din prezent. Autorul a scris o altă carte în care vorbește despre un profesor care merge cu un grup de copii să vadă lagărele din Polonia și felul în care vede și simte asta prin ochii copiilor.

Studiile făcute de istoricul Emanuel Bălan arată că, deși erau relativ puțini - raportat la numărul total al populației - și evreii au luptat pe front pentru ca Unirea din Decembrie 1918 să se poată realiza. Din această perspectivă, ce importanță are pentru dvs. sărbătorirea Centenarului în România?

- Evreii se implică întotdeauna în țările în care trăiesc. România nu face excepție. Am acte ale socrului meu care a fost militar în România, a fost soldat în România. Evreii, chiar dacă nu sunt cetățeni ai României, se simt legați de România; ei simt că încă fac parte din această societate.

te. Așa că Centenarul este foarte important pentru ei, pentru că ei fac parte din construirea noii României. Nu mai există oamenii care au trăit în acea perioadă, dar evreii sunt foarte mândri că au făcut parte din procesul de creere a noii României.

Ce semnificație are pentru dumneavoastră faptul că 23.000 de evrei au făcut parte din Armata Română în timpul primei conflagrații mondiale, adică unul din 10 evrei care locuia în Regatul României?

- Cum am spus și mai înainte, chiar dacă nu au fost cetățeni au participat la viața țării în care au trăit. Este foarte important că au fost recunoscuți. Este o lege în Parlament prin care se recunoaște meritul celor 23.000 de evrei care au participat, s-a ridicat un monument în memoria lor. E bine și așa, mai bine mai târziu decât deloc. După cum am mai spus, am actele socrului meu care a fost soldat în România, evreii erau parte din România, iubeau România. Nu știu dacă e adevărat, dar credința mea este că, dacă după al Doilea Război Mondial în România nu s-ar fi instalat regimul comunist, sunt sigură că ar fi rămas aici. Nu ar fi plecat, pentru că simțeau că fac parte din România. Din păcate pentru România, regimul comunist a fost cel care a dus la îndepărtarea evreilor, 400.000 de evrei au plecat din România. Au venit în Israel, s-au stabilit acolo, au devenit o parte a Israelului. Au dat

foarte mult Israelului, asta este o pierdere pentru România.

De ce scrie în Biblie că la început a fost cuvântul?

- Cuvântul este esența, Dumnezeu a spus „să se facă lumină”, „să se despartă apele”. Cuvântul este esența tuturor lucrurilor. În tradiția evreilor este o altă zicală și anume că viața și moarte sunt în cuvânt. Pentru că poți să condamni pe cineva la moarte, numai prin cuvinte, un judecător poate condamna pe cineva la moarte, dar când ataci pe cineva prin cuvinte, îl ucizi. Asta înseamnă puterea cuvântului. Dar o să-ți spun altceva, ce nu este în Biblie, este în tradiția noastră. Când Moise i-a spus lui Dumnezeu că dorește să-l vadă, Dumnezeu i-a spus: „Am să-ți arăt ce nu sunt și prin negare o să ajungi la ceea ce sunt”. Ce nu este lumină, este apariția tenebrei. Ceva bun este atunci când poți distruge ce este rău. Ce este Dumnezeu, este tot ce nu este. Astfel numai prin cuvânt poți avea conceptul care în sine este acolo, dar nu există.

Ce înseamnă Ierusalimul pentru dumneavoastră?

- În primul rând este acasă. Unde mă simt într-adevăr acasă fizic, cu luminozitatea, cu peisajele, cu oamenii Israelului. Sunt acasă dar e mai mult decât atât. M-am născut în 1951, când Ierusalimul era împărțit și era un loc misterios, rămășițele templului, la

care nu puteam ajunge. Acolo este inima vieții evreilor, chiar dacă nu ești credincios, chiar dacă nu ești israelian, este centrul tuturor. Când îl aud, când îl miros, când îl văd, când îl simt, e locul unde mă conectez cu poporul evreu, cu toată omenirea, tot timpul. Nu este un loc tangibil, este mai mult decât atât, este în afara timpului și a locației. Ierusalimul are o personalitate proprie, are ceva aparte, este un oraș extraordinar. Nu este un oraș așa cum întâlnești în alte părți. Întodeauna când ești în Ierusalim parcă pășești în urma celui care a fost acolo înaintea ta. Acolo este inima istoriei, ești acolo unde a trăit regele David, unde a fost Iisus, unde au fost cruciade, acolo ești în spiritul istoriei, asta înseamnă Ierusalim. Chiar dacă este un oraș modern cu autobuze, cluburi de noapte, chiar și așa tot simți...

Ce înseamnă familia pentru dumneavoastră?

- Am o familie foarte mică și una foarte mare. Tatăl meu a fost singur la părinți, mama a avut un frate, eu am un frate... dar am și o familie mare, extinsă. Familia nu este numai cea de sânge, familia înseamnă și oamenii pe care îi alegi să fie familia ta, adevărații prieteni, asta înseamnă familia pentru mine. Familia este coloana mea vertebrală, care nu include doar propria mea familie, ci și pe cei pe care i-am ales să fie familia mea, pentru că știu că, indiferent ce se întâmplă, vor fi lângă mine, că pot să împart cu ei totul și că mă vor înțelege. Cei care au aceleași valori ca mine, asta e familia mea, oameni care cred în ceea ce cred și eu, simt ceea ce simt eu. Poate fi un verișor, (o rudă) care poate are alte convingeri decât ale mele și asta poate face dificilă relația mea cu ei. Ei sunt familie prin sânge și nu pentru că i-am ales eu. Familia este un grup de oameni pe care îi alegi să-ți împarți viața cu ei. Iar pentru familia mai mare, mă întorc cu gândul la poporul evreu, îl simt de Jankipur Yom Kippur, care este cea mai sfântă zi din calendarul evreiesc, este ziua în care te retragi în tine, când te pocăiești pentru toate lucrurile pe care le-ai făcut și ceri iertare celor din jurul tău și de la Dumnezeu. Asta este singura zi când mă duc la Sinagogă. Nu sunt o persoană foarte religioasă. Dar în ziua de Yom Kippur simt că mă conectez cu toți evreii din toată lumea, îi simt, sunt toți în sinagogă, în aceea zi, în toată lumea, atunci este momentul când simt marea familie.

Biblioteca Metropolitană București, locul unde cultura se îngemănează cu viața oamenilor

Text: Pavel Stâncă

De la începutul anului, Biblioteca Metropolitană București (BMB) a organizat o multitudine de acțiuni culturale, fiind una dintre instituțiile culturale ale Capitalei, unde peste 20% dintre rezidenții orașului au ales să își petreacă timpul liber. „Vara Centenarului“, „Bucureștiul interbelic“, recitaluri ale tinerilor artiști, vernisaje de fotografie sau artă plastică, lansări de cărți, „Nocturna Bibliotecii“ și multe alte evenimente au transformat Biblioteca Metropolitană într-o instituție unde moștenirea culturală a Bucureștilor vechi se împletește armonios cu poveștile oamenilor din București de azi. Amintim doar câteva dintre aceste evenimente:

- În luna decembrie, BMB a lansat „Basmul Unirii“, o carte în care 100 de copii au scris și au desenat împreună o minunată poveste. Ajutați de inimoșii bibliotecari din filialele BMB, cei 100 de mici autori au alcătuit „Basmul Unirii“ românilor, cu foarte mult talent.

Tudor Octavian vorbind tinerilor despre pictorii români și valorizarea artei

- Pe 16 noiembrie, a avut loc lansarea de carte „Dicționar de teorie literară. 1001 de concepte operaționale și instrumente de analiză a textului literar“, autor Aliona Grati, Doctor habilitatus, profesor asociat la Institutul de Filologie Română „B.P. Hasdeu“, Chișinău. Apărut la Editura ARC, dicționarul însumează definiții ale conceptelor operaționale și instrumentelor viabile și necesare la momentul actual atât pentru studiul literaturii, cât și

pentru analiza nuanțată și conștientă teoretică a textului literar.

- Pe 13 noiembrie, la Artoteca din Șoseaua Mihai Bravu Nr. 4, a avut loc vernisajul expoziției „Anotimpuri“ a pictorului Mihai Marin Cârstea. Expoziția poate fi admirată în perioada 13 noiembrie – 4 decembrie 2018.

- Pe 14 noiembrie, la Artoteca, a avut loc prelegerea domnului Tudor Octavian, scriitor, jurnalist și critic de artă, care a vorbit, în fața unui public nu-

meros, despre pictori români mai puțin cunoscuți și valorizarea artei lor. Evenimentul a avut loc în cadrul proiectului „Bucureștiul Interbelic“.

- Pe 30 octombrie 2018, Asociația Stage Managers, alături de BMB, a organizat un concert de arii din opere celebre în interpretarea tinerilor artiști: soprana Cristina Fieraru, soprana Teodora Constantinescu, soprana Diana Ionica, mezzosoprana Adelina Cociobanu și basul Florin Ganea. La pian: Andreea If-tode, Maria Ionel, Ioana Demetra Girleanu, Andrei Surdu.

- În perioada 4 august – 21 septembrie a avut loc proiectul „Vara Centenarului“, sub egida Primăriei Municipiului București, în cadrul proiectului de celebrare a Centenarului Marii Uniri. Astfel, în patru mari parcuri ale Capitalei - Parcul Obor, Parcul Crângași, Parcul Drumul Taberei și în Parcul Kiseleff - au avut loc spectacole de teatru de păpuși, ateliere Sand Art (desene în nisip), spectacole de operă și teatru.

Casa memorială „George și Agatha Bacovia” scurtă incursiune în universul bacovian

Text: Paul Rogojinaru

Foto: Dan Căliman

Se zice că muzeele sunt cimitirele cu vise ale omenirii. Numai că, somptuoase, aranjate pe diferite etape de faceri și prefaceri umane, sunt precum catedralele impunătoare unde gândul pios al celui care vine să se roage, se risipește în spațiile înalte, până ajunge la urechea Domnului.

De dimensiuni indiscutabil mai mici, pliate pe nevoile de viațuire ale unei persoane sau ale unei familii, casele memoriale sunt aidoma bisericuțelor din lemn, unde gândul celui care le trece pragul rămâne stăruitor și omniprezent „înfășurat“ în poveștile celor care au locuit în ele, nerisipindu-se în văzduhuri eterate. La rândul-ne, cu gândul ăsta am purces să vizităm Casa Memorială „George și Agatha Bacovia“!

Exact în momentul în care am ajuns în fața imobilului din București, cartierul Berceni, strada George Bacovia nr. 63, a

început să plouă. Printre picurii reci de ploaie ai toamnei, vopsită într-un galben-pal, casa răsărea senin în mijlocul curții mici cu iarbă, flori și pomi încă preaîncoronați de frunze.

În centrul grădinii din latera-lul casei, încadrat între un vișin bogat și o salcie pletoasă, bustul udat de ploaie al poetului păzește cu ochi goi fosta locuință. Și dacă lumea de afară rămâne necondiționat a prezentului, înăuntru, în casă, nu e deloc greu să te întorci cu aproape un secol în urmă, ca într-o vizită aranjată, unde gazdele sunt pregătite să te întâmpine. Am pășit casa soților Bacovia prin intrarea din spate. Un hol îngust, o măsuță veche cu trei picioare pe care este așezată o vioară, câteva tablouri.

Casa este în stil vagon, iar sufrageria conține mobilier greu, din lemn de stejar, două busturi sculptate de Milița Pătrașcu, tablo-uri și o sobă de teracotă. Alături, camera de lucru a poetului – cu un pat, o masă și un dulap cu vitrină – cea mai mică încăpăre din

muzeu, prin însăși simplitatea ei și a spațiului restrâns, chiar îm-bracă ideea că într-un astfel de „ambient“ nu se pot crea versuri zglopii, pasteluri cu flori și păsări, cu pajiști înverzite ori ierni de poveste, ci întocmai poeziile care au încheat, definit și încoronat creația literară bacoviană. Când vrei să intri în cămăruță, niște senzori declanșează o bandă cu vocea moale, târăgănată, a poetului: „Amurg de toamnă violet/ Doi plop, în fund, apar în siluete/

Apostoli în odăjdii violete/Orașul tot e violet...“.

Camera Agathe conține o bibliotecă ticsită cu volume cu autografele autorilor ori ale prietenilor familiei Bacovia, un birou scund cu o placă mobilă pentru mașina de scris, un radio vechi și un pick-up.

În timp ce afară, dă să se însenineze, în minte, auzul încă păstrează vocea moale, cadențată, a lui Bacovia: „Amurg de toamnă violet...“.

Masa de lucru a poetului, pe care se află câteva lucruri personale ale lui George Bacovia

Teatrul Excelsior: „Vlaicu Vodă”, o lecție de istorie medievală în centrul Capitalei

Text: Elena Boholț

Foto: Dan Căliman

Un mare domnitor român, călăreți, tobe, scuturi, pelerine, torțe, domnițe și săteni ai unui sat medieval, aflat în inima Bucureștiului, i-au încântat pe locuitorii Capitalei care au pășit în minunata lume a Teatrului Excelsior, ce a avut geniala idee să pună în scenă piesa «Vlaicu Vodă», în această vară fierbinte a Centenarului Marii Uniri.

Cunoscut în popor drept Vlaicu Vodă, pe numele său real Vladislav I, a fost conducătorul Țării Românești între anii 1364 și 1377. Nepot al lui Basarab I și fiul domnitorului Nicolae Alexandru Basarab, Vladislav I a moștenit de la tatăl său o relație încordată cu vecinii unguri, iar nerecunoașterea suzeranității regelui maghiar Ludovic I a dus la declararea războiului împotriva Țării Românești. Aportul lui Vladislav I la întemeierea Țării Românești a fost înfățișat de scriitorul Alexandru Davila în drama sa istorică, apărută în anul 1902, sub titlul „Vlaicu Vodă”. Chiar în același an, opera sa a avut premiera la Teatrul Național București, iar în rolurile principale, la acea vreme, s-au aflat actorii Constantin Nottara (Vlaicu Vodă) și Agatha Bârsescu (Doamna Clara).

În anul sărbătorii Centenarului, spectacolul «Vlaicu Vodă» a fost adus în fața bucureștenilor, în Piața Constituției, de către Teatrul Excelsior în două perioade: 8-10 iunie, precum și în 22-26 august 2018. A fost mai mult decât un spectacol de teatru, deoarece publicul a putut să descopere în cursul zilei muzica, dansurile, savuroasele mâncăruri și licori tradiționale, precum și activitățile meșteșugărești străvechi, iar în fiecare seară, în Piața Constituției, spectatorii s-au putut bucura de spectacolul de teatru propriu-zis. Astfel, „Vlaicu Vodă” a depășit cu mult barierele unei clasice reprezen-

tații teatrale și s-a transformat într-o adevărată lecție de istorie interactivă. În cele două sesiuni ale verii, rolurile principale au fost interpretate de actorii Ioan Coman/Gavril Pătru/Cristian Nicolaie - **Vlaicu Vodă** -, Isabela Neamțu/Mihaela Trofimov/Lavinia Șandru - **Doamna Clara** -, Radu Micu/Bogdan Nechifor - **Mircea** - și Camelia Pintilie/Dana Marineci - **Anca** -.

Piesa lui Alexandru Davila a fost alesă pentru a fi pusă în scenă chiar de managerul Teatrului Excelsior Adrian Găzdaru, care a avut amabilitatea să răspundă în exclusivitate la câteva întrebări pentru revista «Literatorul».

De ce ați ales să puneți în scenă piesa „Vlaicu Vodă”?

În primul rând, m-am simțit dator să vin și eu de această sărbătoare a Centenarului Marii Uniri cu o piesă de teatru care să fie pe specificul beneficiarului meu direct. Pentru că Teatrul Excelsior are ca beneficiari direcți tineri și adolescenți și ca beneficiari indirecți părinții, profesorii, bunicii și ceilalți oameni care-i aduc la teatru pe copii. Și atunci m-am gândit: ce aș putea să fac? Într-o zi, Dumnezeu mi-a dat un gând bun și mi-a zis: „Fă o piesă istorică!”. Și m-am gândit la „Vlaicu Vodă”. Este o piesă istorică, care mie mi-a plăcut foarte mult în liceu, chiar și când am dat examen la facultate am avut monologul lui Mircea, și de aceea tot timpul când se joacă îl spun și eu. Îl știu și îmi place foarte

mult și atunci am zis că „Vlaicu Vodă” ar fi textul cel mai nimerit pentru celebrarea Centenarului Marii Uniri.

Cât timp v-a luat să pregătiți piesa, în ansamblu?

Sincer, din 2016 de când Primăria Capitalei a deschis finanțarea pentru Centenar, am început să mă gândesc la ce piesă să fac și cum să fac, după care am luat piesa și am recitat-o de trei-patru ori și am început să o văd, dar și să văd satul medieval. (...) M-am gândit să construiesc satul medieval, care, pentru beneficiarii direcți, pentru copii și adolescenți, reprezintă o noutate, deoarece sunt foarte puțini, cel puțin în București, cei care cunosc satul. Și e o nostalgie pentru adulți și seniori. Așa a luat naștere acest sat în imaginația mea. Știam sigur că vreau să îl fac în Piața Constituției și, ținând cont de arhitectura acestei locații, am așezat decorul. Numai că la un moment dat mi-am dat seama că mai vin și spectatori, că așa-i la teatru și m-am gândit: ce fac? Mi-a venit această idee cu gradina (*n.n. - tribună care se rotește în loc, așezată în mijlocul decorurilor, oferind spectatorilor posibilitatea să urmărească desfășurarea atipică a piesei*); la început am vrut să o fac de 5 metri, apoi la 10 metri și a ajuns în final la 20 de metri, pe 314 m.p. cu 380 de locuri.

Câți spectatori credeți că s-au bucurat în cele două sesiuni ale spectacolului, care s-a jucat în lunile iunie și august din acest an?

Adrian Găzdaru,
managerul Teatrului Excelsior,
din București

5000 de spectatori, din păcate puțin față de numărul locuitorilor comunității bucureștene, dar se vor putea bucura să îl vadă și la TVR, deoarece spectacolul a fost filmat și urmează să fie difuzat și pe postul național de televiziune.

De unde aveți această pasiune pentru teatru?

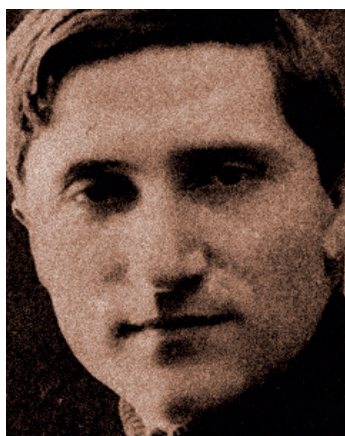
Pasiunea mea pentru teatru s-a născut de mic și am avut șansa să cresc într-o perioadă în care accentul pe cultură era foarte puternic. Să ne aducem aminte de Cântarea României și apoi de fenomenul Cenalcul Flacăra și mi-am dorit foarte mult să fiu actor, îmi plăcea și îmi doream să fiu pe scenă (...) Vărul de-al doilea al tatălui meu este regretatul actor George Motoi, el venea la noi în casă, mai recita ..., mi-a plăcut foarte mult și mi-am dorit foarte - foarte mult să fiu actor. (...) Mi-a plăcut întodeuna să aduc în fața oamenilor un mesaj.

Pentru că este un interviu pentru revista „Literatorul”, spuneți-mi ce carte v-a impresionat?

Cea care m-a impresionat cel mai mult ar fi „Gog”, a lui Giovanni Papini. Depinde acum și de perioada în care le-am citit, de exemplu „Elevul Dima dintr-a șaptea” (Mihail Drumeș) mi-a marcat adolescența, pe urmă literatura rusă, în facultate a fost dramaturgia shakesperiană, dar cel mai mult și cel mai mult sunt îndrăgostit pe zona poetică, de Mihai Eminescu și Ion Minulescu, iar în zona dramaturgiei de Caragiale, pentru că transmit și sunt eterni, sunt contemporani. Chiar dacă au trecut poate și 200 de ani de la nașterea sau moartea lor, ei sunt contemporani. Poporul ăsta este un popor creat din sensibilitate și trăiește în sensibilitate.

De la binecuvântare, la blestem. Scriitori români, eroi neprețuiți ai Primului Război Mondial

George Topârceanu a fost poet, prozator, memorialist și publicist român

Octavian Goga a fost poet, politician de extremă dreaptă, și prim-ministru al României

Camil Petrescu a fost romancier, dramaturg, doctor în filozofie, nuvelist și poet

Ionel Teodoreanu a fost un romancier și avocat român interbelic

Text: Paul Rogojinaru

Nu întotdeauna poeziei și scriitorii și-au slăvit și sprijinit țara și virtuțile locuitorilor ei, așezați liniștiți la masa de lucru. Au fost anumite momente însă, când patria i-a chemat s-o apere cu truda trupului și tăria brațului. Au lăsat pana de scris și-au apucat arama. Visătoarelor seri cu lună și puzderie de stele le-au luat locul nopțile întunecate, cu bezna sfâșiată doar de lumina trasoarelor; mersul meditativ prin iarba înrouată a dimineților de vară s-a transformat în târșuri găfăite prin noroiul rece și negru al toamnei și iernii războiului.

Au fost poeți și scriitori români care au luptat în Primul Război Mondial pentru reîntregirea patriei. Au fost eroi, au primit medalii? Dar eroismul nu înseamnă numai recunoașterea meritelor ostășești cu fanfară și paradă în fața regimentului și nici numărul și greutatea medaliilor de pe vesteane. Eroismul este mai degrabă acolo, în calea gloanțelor și a schijelor, în salturile înainte și săpatul înfrigorat al tranșeelor, în agonia care te cuprinde când moartea o simți aproape organic, ca o prezență vie în jurul tău.

Poate poeziei și scriitorii români n-au primit medaliile și onorurile militare care li se cuveneau, însă numai simpla lor prezență cu arma în mână în vâltoarea însângărată din acei ani a fost un act de eroism! De aceea, se cuvine să pomenim de câțiva dintre ei acum, în prag de Centenar.

Unul dintre ei a fost **George Topârceanu**. Era încă student la

Facultatea de Filosofie din Iași, când a fost încorporat și trimis pe frontul de sud din Dobrogea, devenind martorul neputincios al înfrângerii de la Turtucaia. Da, martor neputincios într-o neputincioasă armată (așa cum o descrie el), prost organizată și slab înzestrată. A fost luat prizonier și ținut captiv doi ani de zile în Bulgaria. Urmare a acestor cumpliti ani au fost volumele „Amintiri din luptele de la Turtucaia”, „În ghiara lor... Amintiri din Bulgaria și schițe ușoare” și „Pirin-Planina, epizoduri tragice și comice în captivitate”.

Iată cum explică autorul „Baladelor vesele și triste” înfrângerea de la Turtucaia: „Amintirea vie și caustică a unei nenorociri nu trebuie lăsată uitării. Ea arde și oțelește sufletul unui bărbat. Iar eu n-am scris broșură pentru copiii de școală. Mă veți întreba, poate, care a fost pricina înfrângerii noastre de la Turtucaia? Deși sunt un profan în ale milităriei, totuși, în credința că mărturiile viitoare nu-mi vor aduce dezmințire, îți răspund hotărât. Atât numărul și calitatea trupelor aflătoare acolo la începutul luptei – în mare parte milițieni, dispensați, revizuiți etc., regimente recrutate din Dobrogea sau Cadrilater, pline de turci și bulgari – cât și faptul că întăririle nu erau încă terminate, probează că noi nu ne-am așteptat la un atac repede și violent al bulgarilor în acel punct. În al doilea rând trebuie să punem lipsa de... pregătire sufletească a țăranilor, neobișnuința trupelor și a ofițerilor cu focul – mai ales cu artileria modernă a inamicului”.

Cum toată viața și-a închinat-o cântării, slăvirii țării și a truditorilor din ea, era, pe undeva, de așteptat ca patriotismul lui **Octavian Goga** să clocotească în momentul intrării României în război și să ceară să meargă pe front, mistuit de idealul reîntregirii țării. Ca și Topârceanu, a luptat pe frontul din Dobrogea, reușind să supraviețuiască bătăliei de la Turtucaia. Detașat apoi la Biroul de propagandă al armatei, editează, în refugiul de la Iași, ziarul „România” și scrie apoi volumul „Cântece fără țară”.

Poate niciun scriitor din acea vreme nu a reflectat mai bine ororile și privațiunile războiului (mai ales că a fost afectat fizic, chiar surzind) așa cum a făcut-o **Camil Petrescu** în „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”. Drama sufletească, zbuciumul mental, chinuitoarele întrebări legate de infidelitatea Elei, aspirația către o iluzorie dragoste absolută, toate au pălit și-au devenit lucruri mărunte comparativ cu grozăvia luptelor, unde oamenii mor ori sunt schilodiți, unde moartea dă târcoale prin tranșee ori cu fiecare asalt ratat: «În primăvara anului 1916, ca sublocotenent proaspăt, întâia dată concentrat, luasem parte, cu un regiment de infanterie din capitală, la fortificarea văii Prahovei, între Bușteni și Predeal. Niște șanțulețe ca pentru scurgere de apă, acoperite ici și colo cu ramuri și frunziș, întărite cu pământ ca de un lat de mână, erau botezate de noi tranșee și apărau un front de vreo zece kilometri (...)”.

Frații Ionel Teodoreanu, Al.O. Teodoreanu (Păstorel), Laurențiu Teodoreanu au participat și ei la luptele din Primul Război Mondial. Cunoscutul epigramist de mai târziu, Păstorel, în 1914, își satisface stagiul militar, urmând cursurile unei școli de ofițeri și este mobilizat, în august 1916, ca sublocotenent în Regimentul 24 Artilerie. Luptă pe fronturile din Transilvania și Moldova, este rănit destul de grav și ajunge să fie internat într-un spital ieșean. Nu la fel se întâmplă cu fratele mai mic, Laurențiu Teodoreanu, care își va pierde viața pe front, în 1918.

La rândul-i, Ionel Teodoreanu a fost mobilizat, între 1916-1917, la o unitate militară din Botoșani. Vă imaginați ce a însemnat frontul pentru atât de sensibilul (în scris) Ionel Teodoreanu, autorul fermecătoarelor romane „La Medeleni”, „Lorelei”, „Turnul Milenei” etc.? Însă, sunt momente când destinul unui om stă pus sub destinul țării, mai ales când, în vreme de război, patria reclamă asta. Țărani, ofițeri, medici, intelectuali, toți au luptat pentru reîntregirea neamului, pentru Marea Unire. Important este însă, să nu-I uităm și să nu le uităm sacrificiul, așa cum îndeamnă și versurile din poezia lui Nicolae Iorga: „Români am fost, când am luptat/Până la urmă neclintit/Creștini suntem, că am iertat/Dormind acuma liniștit/Și fiindcă-am fost tot ce v-am fost/Când ne-am făcut al vieții rost/În bucuria voastră, frați/Nu ne uitați”. Trăiască România dodoloață!

Locurile unde imaginația se materializează

Câteva dintre cărțile și documentele rare aflate la Biblioteca Gh. Asachi, din Iași

Biblioteca Gh Asachi - Palatul Culturii din Iași, unde s-a aflat inițial sediul Bibliotecii Județene Gheorghe Asachi

Text: Milena Ispas

Foto: Bibl. Jud., „Gh. Asachi”

Există locuri în care lumile paralele se intersectează, imaginația se materializează, iar aerul are amprenta timpului infinit. Numai acolo, porțile cunoașterii sunt deschise pentru cei care vor să ajungă la înțelepciune, sau vor să depășească limitele unei existențe mediocre. Acestea sunt bibliotecile unde, de multe ori, sunt ascunse marile secrete ale creației și istoriei, iar mari filosofi ai timpului, cercetători sau scriitori s-au întâlnit pentru a descoperi scrieri vechi de sute de ani și a-și destănuia unii altora, sclipirile de geniu.

Marele istoric Nicolae Denesușianu, ca și alți cercetători, susține că civilizația europeană s-a născut în spațiul carpato-dunărean în urma descoperirii unor scrieri vechi de 5300 de ani înainte de Hristos.

Informații despre aceste dovezi ale nașterii civilizației, până la primul zbor în cosmos al unui cosmonaut român, cât și povești ale secolului XX ce leagă copilăria, uneori genială a copiilor noștri, se află în cea mai veche bibliotecă din România, biblioteca județeană ce poartă numele cărturarului Gh. Asachi înființată în 1920, în prima metropolă a țării, orașul Iași. Capitala spiritualității românești și-a încoronat valoarea culturală așezându-și izvoarele cunoașterii într-un palat de o rară frumusețe, construit în stil gotic, numit Palatul Culturii.

În acest palat, înainte de 1989, un băiat în vârstă de 13 ani credea că, aici, printre scrierile

Bibliotecii Județene „Gh. Asachi” va descoperi secretele cunoașterii. Copilul de atunci, a devenit peste ani, scriitorul Dan Doboș și directorul bibliotecii.

În anul 2013, când ați devenit directorul Bibliotecii „Gh. Asachi” ați preluat cele 700.000 de documente. Dintre acestea, cărți rare și de patrimoniu le-ați găsit depozitate într-un garaj. Ce s-a întâmplat cu aceste documente?

Acum, documentele vechi și rare, cele de patrimoniu sunt într-o încăpere care respectă standardele moderne de păstrare în măsura în care legea românească ne-o permite. Deoarece la conducerea C.J. Iași au ajuns oameni cu drag și respect pentru bibliotecă, funcționăm într-un spațiu care este adecvat cumva activității noastre, dar care este închiriat și în care legea ne interzice să facem investiții. Facem deci ce putem în

limita a 2499 de lei, pragul românesc pentru investiții...

Ce taine ascund cărțile foarte rare?

În biblioteca noastră se păstrează câteva manuscrise valoroase din sec. XIV-XIX și un număr însemnat de cărți vechi, rare.

În manuscrisul *Liber Amicorum*, de exemplu, se oglindesc relațiile culturale dintre umaniștii transilvăneni și unii din apusul Europei, printre care figurează și fiul celebrului umanist Melanchton, tatăl umanismului creștin care privește demnitatea umană universală și libertatea individuală și primul fericirii umane ca fiind componente esențiale și principale ale învățăturilor lui Isus.

Ce părere aveți despre directiva europeană conform căreia se vor plăti drepturi de autor și pentru cărțile citite în bibliotecă?

Părerea mea este că nu se va implementa prea curând, ba poate niciodată. În primul rând, noi avem mari probleme în a raporta indicatori mult mai simpli pentru bibliotecile din mediul rural. Cine își imaginează că vom fi capabili să furnizăm liste exhaustive de lectură, ca să se poată calcula drepturile de autor, nu a fost niciodată într-o bibliotecă de țară.

În epoca digitalizării, singura metodă prin care poate fi salvat orice document scris este transformarea lui, în nemuritorul BIT. Ați reușit să aduceți nemurirea printre comorile de care aveți grijă?

Da. Avem un program de digitizare la care lucrăm asiduă. Rămâne să facem pași concreți și în domeniul infrastructurii necesare pentru aducerea la cunoștința publicului a acestor documente. Mă refer la servere, conexiuni la Internet și alte asemenea.

Cum credeți că sufletele tinerilor pot fi atinse de ADN-ul universal al cărților?

Părerea mea este că problema o reprezintă manualele care se concentrează exclusiv pe literatura română, din care fac alegeri manieriste și prăfuite. Atâta vreme cât vom studia exclusiv Slavici și Sadoveanu, Ion Barbu și Blaga și îi vom ignora pe Salinger, Tolkien și Rowling, vom obține probabil o mie de intelectuali valabili pentru fiecare generație și 250.000 de elevi care urăsc literatura fiindcă nu o înțeleg și cred că e făcută de oameni care au murit demult, otrăviți de propria viață tristă.

Biblioteca Asachi Nou - Actualul sediu din Iași al Bibliotecii Județene Gheorghe Asachi

„Tinerete fără tinerete”

o poartă către
universul
genialității
lui **Eliade**
versus creația
cinematografică
a lui **Coppola**

Text: Milena Ispas

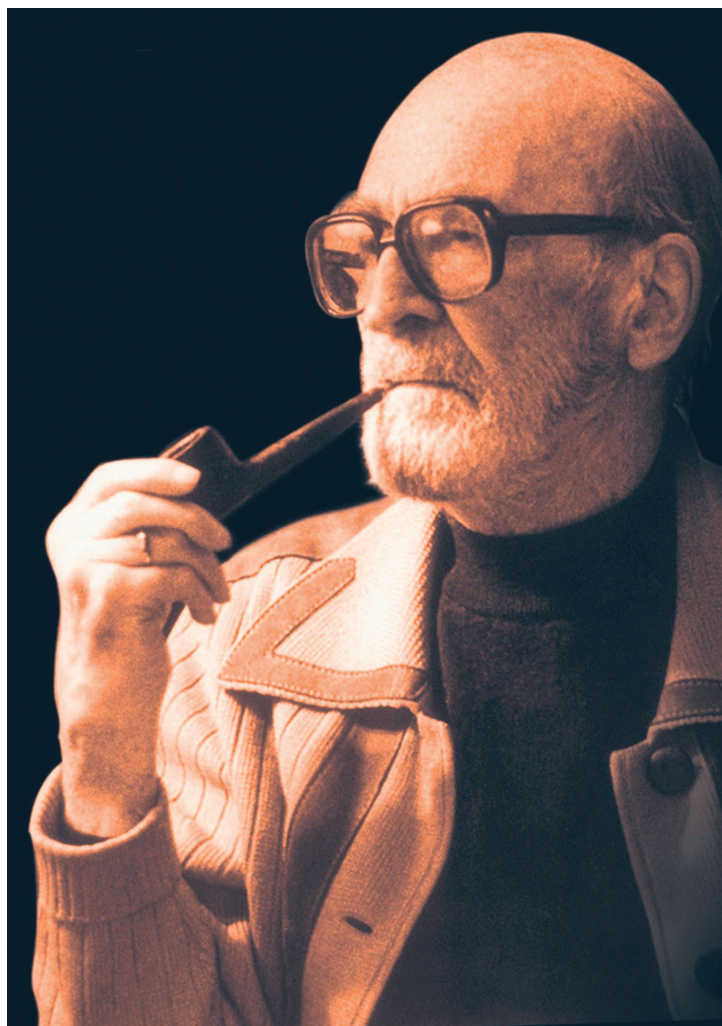
Frumusețea hipnotică a nuvelor științifico-fantastice scrise de genialul Mircea Eliade insinuează mistere ale rasei umane, iar granița pe care o trasează între ficțiune și știință este atât de fină și nesigură, încât te face să te întrebi ce este poveste, adevăr sau revelație.

Una dintre aceste opere de artă, este nuvela „Tinerete fără tinerete”, în care personajele sunt suspendate într-un spațiu și un timp ce pendulează între realitate și vibrația universurilor paralele. Eliade așază voalul epic al povestirii în jurul unui cercetător al originii limbajului rasei umane; deprimat că a ajuns la o vârstă înaintată, și nu reușise să finalizeze lucrarea științifică la care lucrase o viață, hotărăște să întrerupă proiecția cerească a destinului chiar în noaptea celei mai mari sărbători creștine, a Învierii lui Iisus Hristos. Urmărit de umbra gândurilor macabre, grăbit să treacă granița morții, este surprins de o ploaie predestinată, care-l cutremură cu miile de volți ale unui trăsnet venit dintr-un colț al cerului. Ars, cu pielea topită și pleoape lipite de incandescență, ajunge totuși în viață la spital. Dimensiunea spirituală a sărbătorii Învierii, dă forță ideii de renaștere, justificând transformarea dramei profesorului Dominic Matei într-un

miracol, când medicii constată că începuse să se regenereze cu o viteză incredibilă.

Impresionat de ideea întoarcerii în timp, de modul în care Mircea Eliade a reușit să proiecteze imaginea spiritului uman aflat pe drumul îngust al destinului, la răscrucea miracolelor divine, Francis Ford Coppola alege să transpună nuvela „Tinerete fără tinerete”, într-un film de artă, pe care o consideră un „Twilight Zone intellectual”. Produs în 2007, filmul „Youth Without Youth” este intens, bogat în imagini stranie, este o redimensionare a vieții, o materializare cinematografică a idealului fiecărui om de a întineri, fără să-și piardă conștiința experiențelor acumulate la bătrânețe, pentru a le putea folosi într-un nou curs al destinului. Actorul englez Tim Roth, protagonistul filmului a

apreciat că personajul este aproape imposibil de interpretat. Alături de actrița Alexandra Maria Lara, care a intrat perfect în matricea transfigurărilor personajelor, au mai jucat Matt Damon, Bruno Ganz și peste 40 de actori români, dintre care s-au remarcat în mod deosebit Marcel Iureș, în rolul profesorului Tucci, regretatul Adrian Pintea în rolul unui preot budist, Mircea Albulescu, Alexandru Repan și mulți alții.

Mircea Eliade are o valoare fără granițe, iar creațiile științifico-fantastice sunt proiecțiile propriilor sale trăiri mistice din India, a revelațiilor cercetărilor religioase și a zbuciumului pentru aflarea feței niciodată dezvelite a divinității. Sub imperiul unei asemenea universalități a cunoașterii, Eliade continuă miracolul povestirii, prin întoarcerea biologică în timp a profesorului Matei, uluind medicii care-l îngrijeau, prin procesul galopant de întinerire. Mircea Eliade aruncă tot acest amestec de dramă sinistru, regenerare inexplicabilă și redescoperire a fericirii primordiale, în spațiul mistic, întunecat al celui de Al Doilea Război Mondial, când o tânără seducătoare cu zvastica tatuată pe corp, reușește să îndrepte lunea Gestapo-ului asupra profesorului Dominic. Doctorul nazist Rudolf crede că electrocutarea poate produce o mutație radicală a speciei umane. Povestea este

doar un pretext, prin care Eliade deschide porțile stranie ale cunoașterii. Astfel, printre personajele nuvelei, doctorul Rudolf are un posibil corespondent în realitate, în apropiatul lui Hitler, Rudolf Hess, practicant al ședințelor de ocultism.

Poate că în descifrarea misterului călătoriei în timp și efectul magnetic al unei descărcări electrice uriașe, Mircea Eliade s-a inspirat din experimentele cercetătorului Nicola Tesla, care, la contactul cu o rezonanță electromagnetică, a putut vedea în același timp, trecutul, prezentul și viitorul.

Nuvela „Tinerete fără tinerete” este de fapt o călătorie confortabilă spre cunoaștere, cu întâmplări fascinante, ce aruncă personajele în alte dimensiuni, pe tărâmul lui Budha și, mai departe, a civilizațiilor primordiale pentru ca personajul principal să-și finalizeze lucrarea despre originea limbajului rasei umane.

Mircea Eliade, atras de manifestarea sacrului în spiritualitatea indiană, transformă ficțiunea într-un spectacol estetic al unei lumi transcendente, în care toate datele istorice și științifice sunt reale. A deschis porțile Universului, a călătorit în timp și a schimbat destine pentru cel mai important fenomen, limbajul uman, adică...gândirea, conștiința, ființarea și toate astea pentru că la început a fost... cuvântul.

Mirel Taloș, un scriitor al cărui roman de debut a impresionat critica literară

Text: Elena Boholț

O poveste de iubire, ca un nud al lui Tiziano Vecellio. Cred că doar așa pot începe prezentarea romanului „Colecționarul de nuduri”, ce poartă semnătura lui Mirel Taloș. Cu această carte, ce a fost lansată la începutul verii la Salonul de Carte Bookfest - 2018, autorul a debutat practic în lumea literară. Mărturisesc că am citit cu interes filele „Colecționarului de nuduri”, în primul rând pentru că am avut prilejul să particip la evenimentul lansării acestui roman, iar interesul mi-a fost captat de onorații invitați, ce au descris cu măiestrie acest roman, încât sunt

Debut literar: Mirel Taloș, „Colecționarul de nuduri”

sigură că au reușit să stârneascuriozitatea tuturor iubitorilor de carte prezenți. Dar, nu în ultimul rând, și pentru că am avut privilegiul să îl cunosc pe autor, înainte să știu că este scriitor. Am descoperit cu admirație pasiunea sa pentru pictură și detaliul descris cu atâta naturalețe despre opere de artă celebre. Romanul este o înlănțuire spectaculoasă a unei povești de iubire, presărată cu detalii din lumea artei plastice bidimensionale din secolele trecute ori contemporane, cu tentă de roman polițist în care trecerea din perioada Renașterii italiene în timpul prezent, alcătuiesc o bază minunată a genului epic în binecunoscuta creație cultă.

Romanul lui Mirel Taloș este asemenea unei picturi, cu o compoziție literară cu forme unice, culori redade prin monologurile și intrigile povestirilor ce se înlănțuiesc una de alta, texturi și desene ale operelor de artă transpuse în descrieri rafinate, ce dau naștere unui întreg străbătut de principiile esteticului.

Povestea de dragoste din acest roman gravitează în jurul unui

tablou cu un nud, un tablou nesemnlat, ce nu figurează în niciun catalog de artă. Misterul este cu atât mai mare, cu cât toate firele romanului se leagă idilic de această persoană necunoscută. Personajele principale sunt Paul Manet, un pasionat colecționar de tablouri nud și o tânără, pe care hazardul îl face să o întâlnească într-o galerie de artă, Simone Forbin. În timp ce el are 40 de ani, ea este cu 20 de ani mai tânără. Simone provine dintr-o familie cu origini aristocrate și este o fină cunoscătoare a artei, cu mult mai multe cunoștințe în domeniu decât Paul. Frumoasă și misterioasă, între Simone și Paul are loc o dragoste la prima vedere.

Dominat de patima artei nudului, Manet avea acasă o colecție de picturi, tabloul de forță al colecției sale fiind un nud realizat de François Boucher, un remarcabil portretist renumit pentru picturile sale idilice și senzuale, reprezentant al stilului rococo. Însă pictura nesemnlată este cea care o atrage cu o forță nevăzută pe iubita lui Manet. Viața liniștită, ba chiar monotona a colecționa-

rului este dată peste cap de apariția tinerei nimfe. Totul capătă un nou sens. Nudul lui Boucher trece în plan secund, iar tabloul nesemnlat devine nodul gordian al romanului.

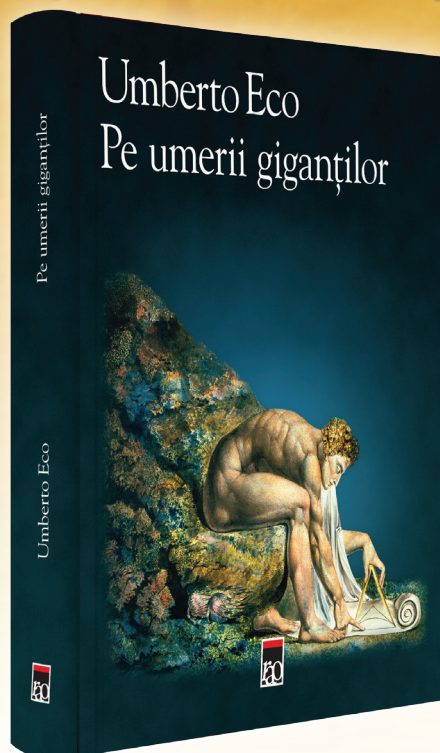
Modern și conservator în același timp, Paul Manet realizează că viața fără Simone nu mai are niciun sens. Simbolismul tabloului anonim, pe care l-a pierdut și apoi l-a regăsit, care i-a fost înapoiat doar prin curajul și sacrificiul nebunesc al tinerei Simone, este pur și simplu o alegorie pentru viața colecționarului.

Cartea lui Mirel Taloș este un amalgam al unei lumi pasionate de artă, descrisă cu rafinamentul unui fin cunoscător al acesteia. Personajele din „Colecționarul de nuduri” s-au rupt de criteriile imuabile ale trecutului și au suferit o mutație culturală majoră. Dacă frumusețea ideală este neschimbătoare și transcendentă, pasiunea colecționarului de nuduri transcede de generații întregi familia acestuia. În „Colecționarul de nuduri”, arta și literatura sunt aceeași oglindă a unei realități abstracte.

Umberto Eco

Pe umerii giganților

Eterna dispută dintre vechi și modern

www.raobooks.com

Biblioteca Metropolitană București a organizat în cadrul proiectului „Vara Centenarului” o expoziție de fotografie în oglindă, care a ilustrat transformarea Bucureștiului în 100 de ani, București 1918 - București 2018. Imaginile au fost expuse pe parcursul lunii august, în mai multe parcuri ale Capitalei.

